

Vida de Maria (X): La fugida a Egipte

El desè capítol de la Vida de Maria contempla la fugida a Egipte de la Sagrada Família, "mesos de treball amagat i de sofriment silencios, amb la nostàlgia de la casa abandonada".

Tot just els Mags marxaren de Betlem, *quan els savis se n'hagueren anat, un àngel del Senyor es va aparèixer en somnis a Josep i li digué: -Lleva't, pren el nen i la seva mare, fuig cap a Egipte i queda-t'hi fins que jo t'ho digui, perquè Herodes buscarà l'infant per matar-lo.* (Mt 2, 13). En un instant, l'alegria de la Verge per la visita d'aquells personatges, que havien reconegut en el seu Fill el Messies, es va transformar en dolor i angoixa. Era ben coneguda la crueltat del vell rei de Palestina, sempre temorós que algú li arrabassés el tron, per això havia fet assassinar a diversos dels seus fills i altres persones que podien fer-li ombra, com consta per diverses fonts històriques. El perill, doncs, era gran, però Déu tenia uns plans de salvació que no podien deixar de complir per l'ambició i la iniquitat d'un tirà. No obstant això, el Senyor no fa miracles espectaculars: compta amb la correspondència de les seves criatures fidels. Per això, els Mags, *advertits en somnis que no anessin pas a veure Herodes, se'n tornaren al seu país per un altre camí* (Mt 2, 12).

També Josep es va comportar amb extrema docilitat. Quant va rebre l'avís diví, *es llevà, prengué de nit el nen i la seva mare, se'n va anar cap a Egipte* (Mt 2, 14). Començava la primera de les persecucions que Jesucrist havia de patir a la terra, al llarg de la història, en si mateix o en els membres del seu Cos místic.

Existien dos itineraris principals per anar a Egipte. Un més còmode, però també més freqüentat, baixava per la vora de la Mediterrània i travessava la ciutat de Gaza. L'altre, menys utilitzat, passava per Hebron i Bersabé, abans de travessar el desert d'Idumea i endinsar-se al Sinaí. En qualsevol cas, es tractava d'un viatge llarg, de diversos centenars de quilòmetres, que va haver de durar de deu a catorze dies.

A Hebron o a Bersabé (situada aquesta última ciutat a 60 quilòmetres de Betlem), van haver de comprar provisions abans d'afrontar la travessia del desert. És probable que, en aquesta part del viatge, s'incorporessin a alguna petita caravana, ja que hauria estat gairebé impossible fer-lo ells sols: la calor aclaparadora, la manca d'aigua, el perill de bandits, ho feien absolutament desaconsellable. L'historiador Plutarc narra que els soldats romans que, l'any 155 abans de Crist, van realitzar aquesta travessia per combatre Egipte, temien més afrontar les penalitats del desert que la guerra que es disposaven a lliurar.

La tradició suposa -i és lògic que fos així- que Maria, amb el Nen en braços, cavalcava sobre un ase, a qui Josep conduiria pel ronsal. Però la fantasia dels escrits apòcrifs va fer florir nombroses llegendes sobre aquest episodi: palmeres que estenen les seves copes per oferir una ombra als fugitius, feres que s'amansen, saltejadors que es tornen humanitaris, fonts d'aigua que apareixen de sobte per alleujar la set ... Es fa ressò la pietat popular a quadres i composicions poètiques, amb el lloable fi de ressaltar la cura de la Providència divina. La veritat és que es va tractar d'una fugida en tota regla, en la qual, als patiments físics, s'acompanyava el temor d'ésser atrapats en qualsevol moment per algun escamot

de soldats. Només quan van arribar a Rhinocolura, a la frontera de Palestina amb Egipte, van poder sentir-se més tranquils.

Mentrestant, a la petita vila de Betlem es consumava la matança d'un grup de nens menors de dos anys, arrencats dels braços de les seves mares. Es va complir llavors -anota Sant Mateu- allò que s'ha dit per mitjà del profeta Jeremies: "*A Ramà se sent un crit, plors i grans planys: és Raquel que plora els seus fills, i no vol que la consolín, perquè ja no hi són*" (Mt 2 , 18). Es tracta, indubtablement, d'un passatge de difícil comprensió, que de vegades ha estat pedra d'escàndol per a molts: com Déu pot permetre el sofriment dels innocents, especialment si són nens? La resposta a aquesta pregunta es recolza en dos punts fermes: Déu no tracta els homes com titelles, sinó que respecta la seva llibertat, també quan s'entesten a fer el mal, alhora, amb la seva Saviesa i la seva Providència, sap treure, del mal, el bé. Déu escriu dret amb les línies tortes dels homes. De tota manera, només a la llum del sacrifici de Crist en la Creu s'aclareix aquest enigma. La Redempció s'ha obrat per mitjà del sofriment del Just, del Innocent per excel·lència, que desitja associar-se als homes en el seu sacrifici.

La tradició no és unànime sobre el lloc de residència de la Sagrada Família a Egipte: Memfis, Heliòpolis, Leontópolis ..., ja que en l'ampli delta del Nil florien moltes comunitats jueves. Es van integrar en una d'elles com uns emigrants més, i allà Josep trobaria una feina que li permetés sustentar dignament, tot i que pobrament, la seva família. Segons els càlculs més comuns, van viure a Egipte com a mínim un any, fins que de nou un àngel va anunciar a Josep que ja podia tornar a Palestina.

Van ser mesos de treball amagat i de sofriment silenciós, amb la nostàlgia de la casa abandonada i, al mateix temps, amb l'alegria de veure créixer Jesús sa i fort, lluny del perill que l'havia assetjat. Al seu voltant contemplaven molta idolatria, tantes figures de déus estranys amb trets d'animals. Però Maria sabia que també per aquella gent havia vingut Jesucrist al món, també ells eren destinataris de la Redempció. I la Mare de Déu els abraçava en el seu cor maternal.

J.A. Loarte